

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **M. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 7. 2019, ve věci invalidního důchodu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 10. 2019, čj. 17 Ad 51/2019-19,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce z řad advokátů **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se bránila u krajského soudu žalobou proti rozhodnutí, kterým žalovaná zamítla její žádost o zvýšení invalidního důchodu. Spolu se žalobou žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud žalobkyni osvobození od soudních poplatků přiznal, zástupce jí však neustanovil.

[2] Krajský soud odůvodnil své rozhodnutí neustanovit žalobkyni zástupce tím, že zastoupení advokátem není nutné k ochraně jejích práv. Žalobkyně je sice nemajetná a splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, z obsahu žaloby však soud dovedl, že žalobkyně se bez problémů orientuje v hmotněprávních i procesních předpisech, zná svá práva a je schopna samostatně sepsat dostatečně odborné podání k soudu. O těchto schopnostech žalobkyně soud věděl také ze své činnosti. Nadto předmětem tohoto soudního řízení nebyla právně složitá otázka, protože těžiště sporu se nachází v posouzení zdravotního stavu žalobkyně, ke kterému je příslušná posudková komise ministerstva práce a sociálních věcí.

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti usnesení o neustanovení zástupce kasační stížnost. Namítá, že je nemajetná a že její zdravotní stav je špatný. Poukázala na to, že prakticky ve všech soudních řízeních, které vede, jí byl zástupce ustanoven. Nesouhlasí s tím, že předmětem řízení

nebylo posouzení složité právní otázky. O složitosti věci svědčí to, že stěžovatelka nebyla schopna předložit tvrzení a důkazy, kterými by soud přesvědčila, aby jejímu návrhu vyhověl.

[4] Stěžovatelka dále požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků. K této žádosti NSS sděluje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení o neustanovení advokáta a osvobození od soudních poplatků nepochybně je takovým procesním rozhodnutím. Stěžovatelku tedy netíží poplatková povinnost. V tomto sporu by NSS navíc stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku nevyzýval ani tehdy, kdyby kasační stížností napadla usnesení, kterým se řízení o žalobě končí. Osvobození od soudních poplatků, které jí výrokem I napadeného usnesení přiznal krajský soud, jí totiž podle § 36 odst. 3, věty poslední, s. ř. s. svědčí i v řízení o kasační stížnosti. I kdyby však krajský soud o stěžovatelčině žádosti výslovně nerozhodl, vztahovalo by se na ni osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

[5] Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Jinými slovy, stěžovatelka nemusí být podle judikatury zastoupena advokátem. Protože však o advokáta požádala, NSS se její žádostí zabýval. Dospěl k závěru, že z kasační stížnosti v této věci je zřejmé, proč stěžovatelka napadá usnesení krajského soudu; jasně formuluje argumenty, proč jí měl být v řízení o žalobě ustanoven advokát, a je patrné, že se v těchto právních věcech orientuje. Otázka ustanovení advokáta, která je předmětem tohoto řízení o kasační stížnosti, navíc není právně složitá. Za kritérium, podle něhož se posuzuje složitost právní otázky, totiž nelze považovat úspěch, či neúspěch, kterého stěžovatelka svou argumentací dosáhne. Tímto kritériem je pouze dostatečná míra srozumitelnosti a přezkoumatelnosti (tzn. obsahová a formální kvalita) stěžovatelčiných argumentů, které svědčí o tom, že stěžovatelka správně chápe podstatu sporu. Toto kritérium stěžovatelka splňuje, a proto není třeba trvat na tom, aby byla zastoupena advokátem (výrok I tohoto rozsudku). NSS tedy stěžovatelčin návrh na ustanovení zástupce zamítl.

[6] Poté NSS přistoupil k posouzení kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[7] Podstatou této věci je otázka, zda stěžovatelka je schopna dostatečně hájit svá práva v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované označenému v záhlaví.

[8] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *může předseda senátu ustanovit navrhovateli zástupce z řad advokátů, pokud navrhovatel splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.*

[9] NSS se zabýval tím, zda krajský soud správně posoudil splnění, resp. nesplnění, druhé podmínky pro ustanovení zástupce.

[10] Ze spisu krajského soudu plyne, že stěžovatelčina žaloba obsahuje všechny zákonem předepsané formální náležitosti, včetně rozhodujících skutkových okolností a právní argumentace. Z žaloby je patrné, v čem stěžovatelka spatřuje nedostatky rozhodnutí žalované, kterým jí nebyl zvýšen invalidní důchod. Stěžovatelka nesouhlasí především se závěry posudkového lékaře o jejím zdravotním stavu, z nichž žalovaná při svém rozhodování vycházela. Obsah žaloby svědčí o tom, že stěžovatelka je schopna formulovat srozumitelné žalobní námítky, jimiž se dokáže brát o svá práva. Navíc jádro sporu o zvýšení invalidního důchodu nespočívá v posouzení primárně právní otázky, ale v posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu, ke kterému je příslušná posudková komise ministerstva práce a sociálních věcí. To ostatně sama

pokračování

stěžovatelka v žalobě předvídá a krajský soud tomuto jejímu tvrzení přisvědčil. Ustanovení advokáta, který z povahy věci není odborníkem v oblasti zdravotnictví, by tak pro stěžovatelku nepředstavovalo žádný významný přínos při formulaci námitek týkajících se posouzení jejího zdravotního stavu.

[11] NSS proto souhlasí s krajským soudem, že k ochraně stěžovatelčích práv v řízení o žalobě nebylo zapotřebí, aby byl stěžovatelce ustanoven advokát (srov. přiměřeně například rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2011, čj. 5 Afs 20/2011-62).

[12] Krajský soud posoudil nesplnění podmínek pro ustanovení zástupce správně; NSS proto kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1, věty druhé, s. ř. s.

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu